

MATEMATYKA

ZBIÓR ZADAŃ MATURALNYCH

Lata 2010-2017
Poziom rozszerzony

252 ZADANIA
Centralnej Komisji Egzaminacyjnej
Z ROZWIĄZANIAMI

Opracował Ryszard Pagacz

Spis treści

Wstęp	4
Zadania maturalne	5
1. Funkcja kwadratowa	5
2. Wielomiany	7
3. Trygonometria	9
4. Wartość bezwzględna	11
5. Planimetria	15
6. Stereometria	17
7. Geometria analityczna	20
8. Ciągi	23
9. Kombinatoryka	26
10. Rachunek prawdopodobieństwa	27
11. Dowody (geometria)	30
12. Dowody (algebra)	34
13. Pochodna	36
14. Optymalizacja	37
15. Inne	39
Szkice rozwiązań	40
1. Funkcja kwadratowa	40
2. Wielomiany	52
3. Trygonometria	57
4. Wartość bezwzględna	67
5. Planimetria	75
6. Stereometria	85
7. Geometria analityczna	97
8. Ciągi	110
9. Kombinatoryka	117
10. Rachunek prawdopodobieństwa	120
11. Dowody (geometria)	128
12. Dowody (algebra)	136
13. Pochodna	143
14. Optymalizacja	144
15. Inne	152

Wstęp

Od roku 2010 matematyka na poziomie rozszerzonym jest zdawana na maturze wyłącznie jako przedmiot dodatkowy.

Od tego czasu upłynęło już 8 lat. Jest to wystarczający okres czasu, by na podstawie przeglądu arkuszy maturalnych zorientować się, jakiego typu i o jakiej skali trudności zadań może spodziewać się na egzaminie przyszły maturzysta.

W tym zbiorze zebrałem wszystkie zadania, które występowały w arkuszach maturalnych CKE, na poziomie rozszerzonym, w latach 2010-2017. Zadania zostały jednak podzielone i uporządkowane według rozdziałów, występujących w typowym programie nauczania matematyki w szkole. Obok numeru każdego zadania jest wskazówka, z arkusza której matury dane zadanie pochodzi (miesiąc, rok, nr zadania i liczba punktów). Do wszystkich zadań podałem szkice rozwiązań, również do zadań zamkniętych.

Ten zbiór zadań może być świetnym materiałem do samodzielnego przygotowania się do egzaminu. Może również być pomocny nauczycielowi w zaplanowaniu cyklu powtórzeń przygotowujących uczniów do matury.

Mam nadzieję, że ten bogaty materiał pozwoli uczniom lepiej przygotować się do egzaminu.

Autor

Zadanie 6.3. [matura, maj 2011, zad. 11. (6 pkt)]

Dany jest ostrosłup prawidłowy czworokątny $ABCD$ o podstawie $ABCD$. W trójkącie równoramiennym ASC stosunek długości podstawy do długości ramienia jest równy $|AC| : |AS| = 6 : 5$. Oblicz sinus kąta nachylenia ściany bocznej do płaszczyzny podstawy.

Zadanie 6.4. [matura, czerwiec 2011, zad. 12. (4 pkt)]

W ostrosłupie trójkątnym $ABCS$ o podstawie ABC i wierzchołku S dane są: $|AB| = |AC| = |SB| = |SC| = 9$ i $|AS| = |BC| = 8$. Oblicz objętość tego ostrosłupa.

Zadanie 6.5. [matura, maj 2012, zad. 10. (5 pkt)]

Podstawą ostrosłupa $ABCS$ jest trójkąt równoramienny ABC . Krawędź AS jest wysokością ostrosłupa oraz $|AS| = 8\sqrt{210}$, $|BS| = 118$, $|CS| = 131$. Oblicz objętość tego ostrosłupa.

Zadanie 6.6. [matura, czerwiec 2012, zad. 11. (5 pkt)]

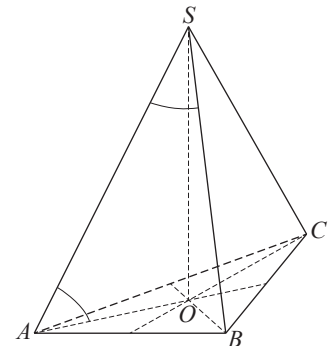
Podstawą ostrosłupa $ABCS$ jest trójkąt równoramienny ABC , w którym $|AB| = 30$, $|BC| = |AC| = 39$ i spodek wysokości ostrosłupa należy do jego podstawy. Każda wysokość ściany bocznej poprowadzona z wierzchołka S ma długość 26. Oblicz objętość tego ostrosłupa.

Zadanie 6.7. [matura, maj 2013, zad. 10. (4 pkt)]

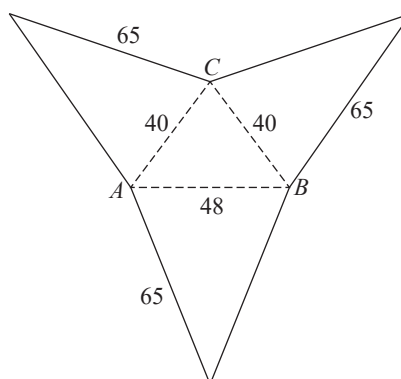
W ostrosłupie $ABCS$ podstawa ABC jest trójkątem równobocznym o boku długości a . Krawędź AS jest prostopadła do płaszczyzny podstawy. Odległość wierzchołka A od ściany BCS jest równa d . Wyznacz objętość tego ostrosłupa.

Zadanie 6.8. [matura, czerwiec 2013, zad. 9. (5 pkt)]

Podstawą ostrosłupa prawidłowego trójkątnego $ABCS$ jest trójkąt ABC . Kąt nachylenia krawędzi bocznej AS do płaszczyzny podstawy ostrosłupa jest równy kątowi między krawędziami bocznymi AS i BS zawartymi w ścianie bocznej ASB tego ostrosłupa (zob. rysunek). Oblicz kosinus tego kąta.

Zadanie 6.9. [matura, maj 2014, zad. 9. (6 pkt)]

Oblicz objętość ostrosłupa trójkątnego $ABCS$, którego siatkę przedstawiono na rysunku.

Zadanie 6.6. (5 pkt)

Podstawą ostrosłupa $ABCS$ jest trójkąt równoramienny ABC , w którym $|AB| = 30$, $|BC| = |AC| = 39$ i spodek wysokości ostrosłupa należy do jego podstawy. Każda wysokość ściany bocznej poprowadzona z wierzchołka S ma długość 26. Oblicz objętość tego ostrosłupa.

Rozwiązanie:

Oznaczenia tak jak na rysunku.

Wysokości ścian bocznych są równej długości, więc spodek wysokości tego ostrosłupa jest środkiem okręgu wpisanego w podstawę.

$$|CE| = \sqrt{39^2 - 15^2} = \sqrt{1521 - 225} = \sqrt{1296} = 36.$$

Pole podstawy:

$$P = \frac{1}{2} \cdot 30 \cdot 36 = 540.$$

Jednocześnie

$$P = r \cdot p.$$

Stąd

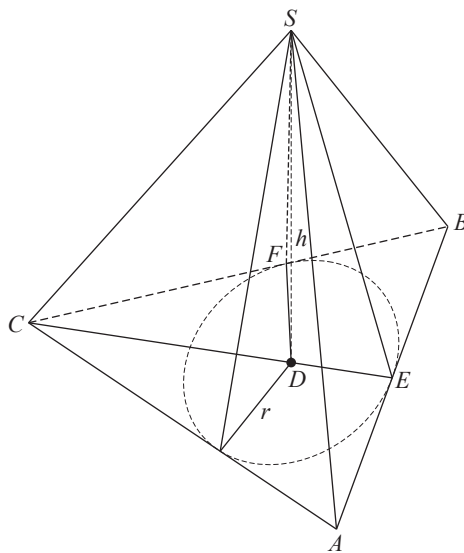
$$540 = r \cdot \frac{39 + 39 + 30}{2}, \quad 540 = r \cdot 54, \quad r = 10.$$

Wysokość ostrosłupa:

$$h = \sqrt{26^2 - 10^2} = \sqrt{676 - 100} = \sqrt{576} = 24.$$

Objętość

$$V = \frac{1}{3} \cdot 540 \cdot 24 = 4320.$$

Zadanie 6.7. (4 pkt)

W ostrosłupie $ABCS$ podstawa ABC jest trójkątem równobocznym o boku długości a . Krawędź AS jest prostopadła do płaszczyzny podstawy. Odległość wierzchołka A od ściany BCS jest równa d . Wyznacz objętość tego ostrosłupa.

Rozwiązanie:

Oznaczenia tak jak na rysunku.

$$|AD| = \frac{\sqrt{3}}{2}a, \quad |DE| = \sqrt{\frac{3}{4}a^2 - d^2} = \frac{\sqrt{3a^2 - 4d^2}}{2}$$

Trójkąty ADE i ADS są podobne.

$$\frac{|DS|}{|DA|} = \frac{|DA|}{|DE|}, \quad |DS| = \frac{|DA|^2}{|DE|} = \frac{\frac{3}{4}a^2}{\frac{\sqrt{3a^2 - 4d^2}}{2}} = \frac{3a^2}{2\sqrt{3a^2 - 4d^2}}.$$

Objętość ostrosłupa wynosi

$$V = \frac{1}{3} \cdot \frac{1}{2}a \cdot \frac{3a^2}{2\sqrt{3a^2 - 4d^2}} \cdot d = \frac{a^3d}{4\sqrt{3a^2 - 4d^2}}.$$

